

Русін Віктор Миколайович

к .е. н., доцент кафедри фінансів С. І. Юрія, ЗУНУ, м. Тернопіль

Солодка Юлія Василівна

студентка гр. ФФзм-11, ННІНОТ, ЗУНУ, м. Тернопіль

ОСОБЛИВОСТІ ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЇ У ВНУТРІШНІЙ ПЛАТІЖНІЙ СИСТЕМІ КАЗНАЧЕЙСТВА

Державне казначейство України було утворене 27 квітня 1995 року Указом Президента України «Про Державне Казначейство України». Основна мета його утворення полягала у необхідності забезпечення ефективного управління коштами Державного бюджету України, підвищенні оперативності у фінансуванні видатків у межах наявних обсягів фінансових ресурсів у Державному бюджеті України. На початкових етапах свого існування для органів казначейства рахунки відкривались у комерційних банках. Однак у 1999 р. з метою створення умов для більш ефективного управління коштами державного бюджету шляхом консолідації рахунків органів Казначейства у Національному банку України була прийнята спільна постанова Кабінету Міністрів України і Національного банку України «Про створення внутрішньої платіжної системи Державного казначейства» [1]. В подальшому це слугувало підставою для отримання Казначейством України статус учасника системи електронних платежів Національного банку України (СЕП НБУ). Це забезпечило можливість зосереджувати кошти державного бюджету уже на своєму єдиному рахунку у Національному банку України.

Сьогодні, в силу розвитку інформаційних технологій, казначейство постійно вдосконалює і розвиває технологічні операції по проведенню платежів у Внутрішній платіжній системі Державної казначейської служби України, а також щодо проведення міжбанківських розрахунків у Системі електронних платежів Національного банку України. Уся ця діяльність реалізовується окремими працівниками, які спеціалізуються на виконанні конкретних операцій. У кожного працівника є затверджена своя посадова інструкція, у якій визначаються основні права і обов'язки працівника, реалізація яких можлива за умови використання автоматизованої інформаційної системи казначейства. Це породжує необхідність функціонування надійної системи безпеки і захисту технічних засобів та інформації.

Сьогодні однією із найбільших загроз для безпеки інформації у внутрішній платіжній системі казначейства є несанкціонований доступ. Зокрема, цей вид загроз є особливо небезпечним у системі казначейства у тих випадках, коли обробляється конфіденційна інформація. Тому, кожен працівник може зайти у систему лише ідентифікувавшись, а усі проведені ним операції повинні бути ним завізовані. В окремих випадка таке візування відбувається шляхом накладення електронного цифрового підпису та відповідно візування таких операцій чи документів іншими працівниками (в першу чергу це стосується платежів, які йдуть за межі казначейства через СЕП Національного банку України). Робота користувачів, які не пройшли

ідентифікацію заблоковується. Так, якщо працівником казначейства використано 3 спроби неуспішної авторизації, таке робоче місце буде заблоковане, і його зможе в подальшому розблокувати лише адміністратор.

Не менш важливим питанням захисту інформації в системі казначейства є захист на етапі підключення до програмних продуктів казначейства клієнтів казначейства. В першу чергу це стосується використання системи дистанційного обслуговування клієнтів казначейства «Клієнт казначейства – Казначейство». Тут клієнти казначейства повинні використовувати ключі згенеровані в акредитованих центрах сертифікації ключів.

Ще однією загрозою для внутрішньої платіжної системи казначейства є вірусні атаки. Тому працівники органів казначейства не мають можливості під'єднувати будь-які пристрої чи носії інформації до своїх автоматизованих робочих місць. Також у користувачів обмежене право під'єднання до мережі інтернету. Особливо гостро питання захисту піднялось у 2016 р., коли невідомі хакери змогли зламати сайт Державної казначейської служби та вивели із ладу частину технічного обладнання у різних територіальних органах казначейства. На певний період часу було зупинено роботу платіжної системи казначейства. В контексті цього, захист інформації вимагає і захисту каналів зв'язку.

Найбільшого захисту вимагають сервери на яких розміщені бази даних, а також складові програмного забезпечення внутрішньої платіжної системи казначейства. Тому доступ до них є лише у визначеного кола працівників апарату казначейства. Підсистема збереження інформації передбачає необхідність дублювання найбільш важливих даних, що в подальшому у випадках виходу із ладу окремого обладнання при його заміні забезпечить можливість повноцінного відновлення роботи.

Отже, підсумовуючи вище викладене, відзначимо, що при використанні сучасних інформаційних технологій у процесі казначейського обслуговування бюджетних коштів повинна функціонувати досить надійна система безпеки і захисту інформації та технічних засобів у внутрішній платіжній системі казначейства.

Список використаних джерел:

1. Про створення внутрішньої платіжної системи Державного казначейства: Постанова Кабінету Міністрів України і Національного банку України від 15.09.1999 р. №1721. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1721-99-%D0%BF#Text>.